

JELINKÓ ÁRPÁD
I. o. tanácsos, Tét-KG attasé

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
NAGYKÖVETSÉGE
Helsinki

TÉT BESZÁMOLÓ

2010

BEVEZETŐ

A finn innovációs politika „nemes hagyományaihoz híven” a folyamatos megújulás sodrában forog. A 2009-ben elfogadott nemzeti innovációs stratégia új súlypontokat jelölt ki a jövőre, a finn innovációs rendszer 2009-ben elkészült nemzetközi értékelése pedig azokat megerősítve még határozottabban emelte ki a már korábban felismert új kihívások megválaszolási irányait.

A beszámolási időszakban egy sor változás következett be az oktatás és a kutatás-fejlesztés szerkezeti és finanszírozási rendszerében. A megszületett egyetemi törvény végleges jogi keretet teremtett az alapítványként működtetendő egyetemek számára. Ezzel a már jelenleg is ilyen formában működő Aalto Egyetem és a Tamperei Műszaki Egyetem példáját szabadon követhetik más egyetemek is. A Tudományos és Technológiapolitikai Tanácsot 2009-ben átalakították Kutatási és Innovációs Tanácsná, összetételében és célkitűzéseiben is nagyobb hangsúlyt adva az innováció átfogó értelmezésének. Létrejött a 6. ún. Tudományos és Technológiai Stratégiai Klaszter (SHOK) is, ezáltal a finn gazdaság kulcsterületeit kiemelt kutatási klaszterek képviselik, amelyek programjai megkülönböztetett elbánásban részesülnek pl. a Tekes támogatási döntéseinek meghozatalakor. A nemzeti innovációs stratégiára épülve beindult a Tekes új finanszírozási stratégiájának kidolgozása. Ebben még a korábbinál is nagyobb szerepet szánnak a fiatal, innovatív vállalkozások támogatásának, illetve a szolgáltatás innovációk egyenjogúsításának. Az ESFRI Roadmap finn Útitervének elfogadása pedig új súlypontokat teremtett a kiemelt infrastruktúrák fejlesztéséhez.

GAZDASÁGI HÁTTÉR

Finnország számára az elmúlt év különösen lesújtó volt. A GDP 7,8 %-kal csökkent, ami a legnagyobb arányú visszaesés volt az EU-ban. A zsugorodás mértéke 90 éve nem volt ilyen nagy, a legutóbbi válság mélyén, az 1991. évben mért GDP csökkenés is csak 6,0 % volt. Főképpen az export és a beruházások beszűkülése miatt esett vissza a kereslet. Az export közel harmadával (31 %), a beruházások pedig 13 %-kal csökkentek. A személyes fogyasztás visszaesésének mértéke is meghaladta a 2 %-ot.

A 2010 eleji előrejelzések szerint a finn gazdaság ebben az évben ismét növekedési pályára áll. A növekvő export és az egyéni fogyasztás emelkedése várhatólag a GDP 1,1 %-os éves növekedését eredményezi majd, és 2011-re további emelkedéssel számolnak. 2011-ben a GDP 2 %-ot meghaladó mértékben növekedhet. Csaknem valamennyi finn nagyvállalat

pozitív első negyedéves eredményekről számol be. (A GDP az első negyedévben azonban még 0,9 %-kal csökkent tovább!!!)

Befektetések

A Finn Iparszövetség jelentése szerint a finn iparvállalatok finnországi beruházásainak éves értéke már 2008-ban csökkenőbe fordult. Szintje azonban nem süllyedt a 2000 évek átlaga, azaz 4 milliárd euró alá. Összege 4.049 millió euró volt, ami 15 %-os visszaesés 2007-hez viszonyítva. 2009-ben a beruházások mértéke már kb. 40 %-kal zuhant. 2010-re további 5 %-os visszaesést jósolnak, azaz a beruházások összege kb. 2,3 milliárdra esik vissza.

A technológiai ipar 2008-ban 1.607 millió értékben ruházott be. A 2009. év kb. 40 %-os visszaesést hozott, értékben csak alig 1000 millió euró lett. Idén további 2 % visszaesés várható. A technológiai vállalatoknál a fémfeldolgozási ágazat beruházásainak értéke egyötödével esett vissza, a 2008. évi 318 millió euróról 250 millióra. Ebben az évben az összeg tovább csökken kb. 230 millióra.

High-tech kereskedelem

Finnország 2008-ban 11,5 milliárd euró értékben exportált high-tech termékeket. Az export a megelőző évihez képest 150 millió euróval esett vissza, de aránya a teljes finn kivitelben lényegében nem változott, 17,6 % lett. Ezzel szemben a high-tech termékek importja 500 millió euróval 8,7 milliárd euróra esett vissza, és a teljes import 14 %-át tette ki. A tudományos eszközök exportja tovább növekedett. A Finnországban előállított high-tech. termékek több mint fele az EU-ba került. Miközben 2008-ban az export össz-volumene csökkent a megelőző évihez képest – az EU országaiba irányuló kivitel értékében 660 millió euróval közel 6 milliárd euróra növekedett. Ez az EU részarányának 6%-os növekedését jelentette a finn high-tech exportban – elérve az 52%-ot. **Az EU országaiból érkező finn high-tech importban Magyarország növekedése emelkedett ki, 120 millió eurós mérlegtöbblettel!**

ÁLLAMI K+F KIADÁSOK - 2010

2010-ben a finn költségvetés kutatás-fejlesztési (K+F) keretei elérik a 2.055 millió eurót, ami kb. 554 milliárd Ft. Ez 155 millió eurós éves növekedést jelent, ami az utóbbi tíz év legnagyobb arányú növekménye.

Az állami K+F kiadások aránya a GDP-ben az 1990-es évek kezdete óta kb. 1 % volt. 2010-ben ez az arány eléri az 1,17 %-ot. 2008-ban 0,8 %, 2009-ben 1,1 % volt az arány, ami nemzetközi összehasonlításban magasnak számít. 2007-ben mind az EU 27 átlaga, mind japán hasonló mutatója 0,7 % volt.

A finn totál kutatás-fejlesztési kiadások 2009-ben elérték a GDP kormányprogramban megcélzott 4 %-át. Ez azonban elsősorban annak köszönhető, hogy a GDP 7,8 %-os csökkenését nem kísérte ugyanilyen mértékű K+F kiadáscsökkenés. Bár visszaesett a vállalati ráfordítások aránya az állami költségvetés részaránya a teljes összegben a csekély növekedés ellenére is kb. 30 % marad. (Lásd **1. és 2. sz. mellékletek!**)

A finn kormány 2009. évi K+F pótköltségvetése

A finn kormány 2008 végén több alkalommal is módosította költségvetését. 2009. január 30-án pedig egy újabb, 2 milliárd eurós gazdaságélénkítő csomagról döntött. Az egyik deklarált cél **az oktatás és a kutatás erősítése** volt. Több lépcsőben növelték a

szakoktatásra és a K+F tevékenységre fordítható keretösszegeket is. (A témával már foglalkozott az elmúlt évi éves jelentésem is!) Eredménye abban mérhető le, hogy a válság ellenére növekedett az állami K+F kiadások összege – kellő ösztönző erővel lassítva a leszálló ágba forduló vállalati K+F kiadások csökkenését. Ma már jól látható, hogy ezzel a vállalatok sora jutott lélegzetvételhez és gyűjtött erőt a már megindult növekedési szakasz lehetőségeinek jobb kihasználásához.

KUTATÓI LÉTSZÁM

2008-ban Finnországban 79 300 fő foglalkozott kutatás-fejlesztéssel, ami 200 fővel kevesebb volt, mint 2007-ben. A vállalati KTF létszám, ami 41 800 volt - mintegy 800 fővel növekedett, de mind az egyetemeken, mind az egyéb állami kutató intézetekben közel 500-500 fős volt a létszám csökkenése. Arányaiban a vállalati szektor 53 %-kal, az egyetemek 35 %-kal és az egyéb állami kutató intézetek 12 %-kal szerepelt.

A teljes KTF létszám 70 %-a kutató vagy fejlesztőmérnök volt, a fennmaradó kb. 30 % egyéb szakértői vagy kiegészítő munkát végzett. A nők aránya a teljes létszámnak mintegy 34 % volt. A vállalatoknál csak 21 %, a másik két területen azonban közel 50-50 % volt az arányuk. A kutatók aránya 2 %-kal növekedett egy év alatt, legnagyobb mértékben az egyetemi kutatások területén. A közsférában 2008-ban közel 9 400 fő foglalkozott KTF-fel. A létszám egy év alatt 500 fővel csökkent. A nők aránya messze magasabb volt, mint a vállalati szférában, de 1 %-kal 48 %-ra csökkent. Az Oktatási Minisztérium irányítása alatt álló területeken azonban az arány elérte a 73 %-ot. Ezzel szemben a Védelmi Minisztériumnál csak minden hatodik KTF dolgozó volt nő.

A doktori fokozattal rendelkezők aránya egy év alatt 2 %-kal 20 %-ra emelkedett. A kutató munkát végző férfiak 76, a nők 62%-a végzett egyetemet.

A FINN INNOVÁCIÓS RENDSZER

2009 nem hozott jelentős szerkezeti változást a finn innovációs rendszerben. Néhány nem is igazán új elem módosult csupán. Ezek alapjául a 2009-ben elfogadott új nemzeti innovációs stratégia szolgált. A rendszer struktúráját a **3. sz. melléklet** mutatja be.

Változások

- A Tudomány és Technológiapolitikai Tanács új nevet kapott és összetételét, feladatkörét is kisebb mértékben korszerűsítették. Új stratégiája további hatékonyságnövelő változásokat céloz meg. A KIT honlapja angolul: <http://www.minedu.fi/OPM/Tiede/tutkimus- ja innovaationeuvosto/?lang=en>
- Megalakult a 6., tervek szerint egyelőre utolsó stratégiai kutatási klaszter is, illetve a korábban létrejöttek sikeresen be is indították első kutatási programjaikat.
- Az új egyetemi törvény alapján csökkent a felsőoktatási intézmények száma, és ezek működtetése már nem az államigazgatási szabályokhoz igazodik, illetve megjelenhettek az alapítványok által működtetett egyetemek.

NEMZETI INNOVÁCIÓS STRATÉGIA

2009-ben elfogadták a nemzeti innovációs stratégiát, amely az alábbi négy alapérték mentén kerül megvalósításra:

- Az innovációs rendszer nemzetközi nyitása és hálózatépítése
- A kereslet- és felhasználó-orientált megközelítés

- Az egyének, vállalatok és közösségek szerepének erősítése az innovációban
- Az államigazgatás tevékenységének rendszerszerű, átfogó fejlesztési és döntéshozatali irányú átalakítása, aminek része pl. az ágazati kutatóintézetek átrendezése.

A stratégia kiemelt címszavai

- A tudásbázis megerősítése
- Széles alapú innovációs tevékenység
- Az innovációs környezet nemzetköziesedése és hatékony működése a határok nélküli világban
- Erős, hálózatba kapcsolódó innovációs klaszterek
- Nemzetközileg versenyképes köz- és felsőoktatási rendszer
- A vállalatok gyors fejlődésének lehetőségeit fejleszteni kell
- A keresleti és felhasználói megközelítés erősítése
- Az állami konzernirányítás működésének átalakítása
- Az innovációs tevékenység erőforrásainak koncentrációja
- Az innovációs rendszer nemzetközi értékelése elvégzése

http://www.innovaatiostrategia.fi/files/download/Nationalinnovationstrategy_EN.pdf

A FINN INNOVÁCIÓS RENDSZER NEMZETKÖZI ÉRTÉKELÉSE

A finn Tudomány és Technológiapolitikai Tanács 2008-ban elkészített jelentésének ajánlásai alapján került sor 2009-ben a finn innovációs rendszer nemzetközi értékelésére. Az értékelést egy 6 külföldi és 12 hazai szakértőből álló munkacsoport végezte el – széles finn kutatói háttértámogatással. A jelentését 2009. október 28-án hozták nyilvánosságra Helsinkiben.

A jelentés végkövetkeztetése az, hogy bár a finn kutatási és innovációs rendszer a különböző nemzetközi összehasonlításokban hatékonynak, jól működőnek mutatkozott - számos tudományos és innovációs mutató alapján ez a pozíció a 2000 években gyengülni kezdett. Az értékelés nem elemez egyes intézményeket, hanem a rendszer egészével, annak egy egységként történő működésével foglalkozik. Olyan problematikusnak tartott elemeket emel ki, amelyeket a rendszer egészének jövőbeli hatékony működése céljából szükségesnek tart átalakítani. A meghatározott szűk keresztmetszetek átalakítására megoldási javaslatokat is tesz, illetve azok végrehajtásához ajánlásokat is megfogalmaz.

Fontosabb megállapításai

- A finn kutatási és innovációs rendszer szétaprózott és nem eléggé nemzetközi. Ez különösen igaz a vállalatok támogatásának rendszerére.
- Különösen nagy a kihívás az innovációs tevékenység regionális támogatásában. A rendszerben sok az átfedés, és a bonyolító szervezetek munkamegosztása sem mindig világos.
- A finn innovációs rendszer jóval kevésbé nemzetköziesedett, mint ahogy a közgondolkodás tartja Finnországban. A külkapcsolatokat jelenleg túlságosan sok szervezet próbálja, szervezni és támogatni. Igaz ugyan, hogy a kutatás-fejlesztési kiadások nemzeti jövedelemhez viszonyított aránya szerint Finnország a világ élvonalában foglal helyet, ennek ellenére a globálisan előállított új tudásban a finn arány csak annak 0,5 %.

- Túl erős a területi szempontok érvényesülése, gyenge a kapcsolódás a nemzeti politikához. Az innovációs politika erős területi mozgástérrel bír, de az nincs hatékonyan összehangolva az össz-nemzeti politikával. Több százra tehető a területi innovációspolitikai intézmények száma.
- Az oktatási rendszer regionálisan feleslegesen nagy átfedésekkel kiépített. Ha valamennyi egyetemet, szakfőiskolát és azok kihelyezett egységeit összeszámolják, akkor Finnországban jelenleg mintegy száz felsőoktatási intézmény működik. Azonnal hozzá kell fogni a főiskolai hálózat megújításához. A szakfőiskoláknak elsősorban az eredetileg meghatározott feladataikra, a regionális igények kiszolgálására kellene koncentrálni, azaz az alkalmazott kutatások és a felhasználást célzó oktatás igényeit kellene kielégíteni.
- Hibás a nemzeti innovációs politikát regionális politikai eszközként használni.
- A növekedni képes vállalkozások létrejöttének, megerősödésének támogatása szétaprózódott.
- A Pénzügyminisztériumnak aktívabb szerepet kellene vállalnia a növekedés inspirálásában és támogatásában, de általában az innovációs politika egészének megvalósításában is.
- A kutatás és innovációs politika nem eléggé bátor, kísérletezőbbé és kockázatvállalóbbá kell válnia. Javaslat: Az alapkutatás közeli ágazati kutatások feladatait vegyék át az egyetemek, aminek következtében a jelenlegi 18 ágazati kutató intézet száma 4-5-re csökkenhetne.
- Ma még elégtelen a minisztériumi határokat átlépő koordináció és döntéshozatal.

Következtetések

- A finn kutatási és innovációs rendszert olyan formában kell egyszerűsíteni, hogy az csökkentse a rendszer bonyolultságát, átfedéseit és ez által jobban szolgálhassa a jövő igényeinek érvényre jutását, célkitűzései beteljesítését. Az átalakítás elkerülhetetlen!
- Fontos újraszabályozni az Oktatási Minisztérium, a Munkaügyi és Gazdasági Minisztérium valamint a Pénzügyminisztérium feladat-meghatározását, munkamegosztását.

A jelentést és annak résztanulmányait az alábbi honlapon lehet angolul tanulmányozni:
www.evaluation.fi.

A FINN KUTATÁSI ÉS INNOVÁCIÓS TANÁCS ÚJ STRATÉGIÁJA

A finn miniszterelnök vezette legfelső tudománypolitikai testület, az ún. Kutatási és Innovációs Tanács (KIT) 2009. december 1-én hagyta jóvá azt a stratégiai dokumentumot, amely azokat a célkitűzéseket fogalmazza meg, amelyek a 2010-2015 közötti időszakban a finn oktatási, kutatási és innovációs rendszer jelentős mértékű nemzetközi kapcsolat-építését hivatottak elősegíteni.

Legfontosabb megállapítások

A nemzetközi kapcsolatépítés fő célja Finnország növekedésének és fejlődésének elősegítése. Ezt szolgálja a legfontosabb partnerekkel történő bilaterális együttműködés erősítése, ezáltal a nemzetközi közösségekben való érdekérvényesítés lehetőségének növelése, másrészt a felelősség vállalása is a határokon átnyúló problémák megoldásában. Ilyen, sokoldalú együttműködéssel megoldandó problémák közé tartozik pl. az

éghajlatváltozás témaköre, az energiaellátás biztosítása, továbbá a globalizációval összefüggő társadalmi és gazdasági hatások kezelése. Az együttműködés hatékonyságának fokozása érdekében előnyben kell részesíteni azokat a kutatási és földrajzi területeket, amelyek finn szempontból kiemelt jelentőséggel bírnak, és amelyek Finnország speciális és kiemelkedő szintű tudással, és emellett fejlődési potenciállal is rendelkeznek.

Az egyetemi rendszer megújítása, a főiskolai rendszer szerkezetének továbbfejlesztése kedvező előfeltételeket teremtenek a nemzetköziesedéssel kapcsolatos célkitűzések megvalósításához. Fontos azonban, hogy az egyetemek és főiskolák egymás közötti munkamegosztását pontosítsák, illetve megerősítsék az oktatás és a kutatás együttműködését többek között a vállalati készségek fejlesztése, illetve a regionális alapról induló nemzetközi kapcsolatépítések területén.

Stratégiai fejlesztési igények

Ahhoz, hogy sikereket lehessen elérni a nemzetközi együttműködésben és versenyben egyrészt specializálódni kell, másrészt elengedhetetlen koncentrálni mind az erőforrásokat, továbbá fókuszálni a tevékenységet. Az értékválasztásoknak a már korábban priorizált területek fele kell mutatnia. Ezek Finnországban az ún. stratégiai kutatási klaszterek (SHOK) tématerületei, továbbá a biotechnológiai és a nanotechnológiai területek annak arányában, amennyiben a hazai tudásbázis a világ élvonalába jutott. De ide sorolandó még a szoftverfejlesztés is. Olyan új területeket is célba kell venni, mint pl. az energiát és környezetet kímélő fenntartható megoldások és a tiszta technológiák.

A fejlesztés céliránya egy igazán nemzetközi felsőfokú oktatási és kutatási környezet kialakítása. Ez feltételezi a meglévő működési elvek és modellek megújítását mind a felsőfokú oktatásban, mind a kutató intézeteknél, mind pedig a finanszírozó szervezeteknél. Törekedni kell a fiatal, ígéretes kutatói tehetségek mielőbbi felismerésére és Finnországban tartására, a kutatóképzés és a kutatói életpálya rendszerének nemzetközivé tételére, illetve az oktatás és a tudás exportképessé fejlesztésére.

Az olyan állami promóciós és közvetítő szervezeteknek, mint a FINPRO – Kereskedelemfejlesztési Vállalat, az Invest in Finland – Befektetés-ösztönző Vállalat, a Tekes – Technológiafejlesztési és Innovációs Ügynökség, a Finn Akadémia, a SITRA – Nemzeti Innovációs Alap, továbbá a külképviseleti hálózat – koordináltan és szoros együttműködésben kell dolgoznia annak érdekében, hogy a nemzetközi érdekképviselet határfoka mindkét irányban magas legyen. A prioritást élvező OKI tématerületek és irányok az EU országok mellett pl. a FinNode – külföldi finn innovációs központok országai (USA, Kína, Japán, Oroszország), továbbá a fontosabb bilaterális egyezményrel is partnerré tett országok (pl. Dél-Korea), illetve az ázsiai, amerikai és afrikai fejlődő országok.

EGYETEMEK (www.minedu.fi)

A finn innovációs rendszer igen fontos elemei az egyetemek és műszaki főiskolák, ahol az alapkutatás csaknem egésze és a műszaki fejlesztés jelentős része is folyik. A beszámolási időszakban elfogadott új egyetemi törvény alapján folyamatban van az egyetemek jogi státuszának átalakítása, az államigazgatástól való függőségük csökkentése, illetve erőforrásaik koncentrációja.

Az új egyetemi törvény – FINLEX 558/2009.

2009. július 24-én fogadták el az új egyetemi törvényt. A törvény a korábbi 20 helyett immáron csak 14+2 egyetemet sorol fel. Ezek listáját a **4. sz. melléklet** tartalmazza.

Jelentős változás a korábbi gyakorlathoz képest az, hogy az egyetemek jogi státusza megváltozik. Önálló jogi személyiséggé válnak és az egyetemi vagyon 2/3-a is tulajdonukba kerül. 1/3 rész marad állami tulajdonban, de az egyetemek teljes gazdálkodási szabadságot kapnak. A dolgozók munkaviszonya a közalkalmazotti státusz helyett munkavállalói státusszá alakul át. Ezzel a bérezés, a teljesítmény elismerése a versenyszféra szabályaihoz alkalmazkodik. Ez jelentős differenciálásra ad lehetőséget – sokkal komolyabban ösztönözve a kiemelkedő teljesítményeket. Lehetővé teszi azt is, hogy „csillagászatnak” tűnő bérrel csábítsanak világhírű kutatókat intézményeikbe – ezzel növelve annak tekintélyét és vonzerejét mind a kutatók, mind a diákok körében.

Az állam továbbra is köteles minimum a korábbinak megfelelő, ráadásul a költségnövekedéssel indexált mértékben támogatni az intézményeket. Azok azonban emellett immáron szabadon foglalkozhatnak külső támogatások gyűjtésével is, azaz mind működtetési, mind oktatási és kutatási költségvetésüket tetszés és lehetőség szerint kiegészíthetik.

Az intézmények a jövőben maguk dönthetnek arról, hogy a közjogi státusukat alapítványi státusra változtatják-e. Két egyetem, a listán 15. helsinki Aalto Egyetem és 16. Tamperei Műszaki Egyetem intézménye immáron teljesen alapítványi egyetemmé alakult át.

TEKES (www.tekes.fi)

A 2009-ben elfogadott nemzeti innovációs stratégia új súlypontokat jelölt ki, a finn innovációs rendszer nemzetközi értékelése pedig még élesebben aláhúzta a már korábban felismert új kihívásokat. Ez új irányt szab az egyik legfontosabb állami pénzelosztó szervezet, a Technológiafejlesztési és Innovációs Ügynökség - Tekes tevékenységének. A Tekes helyét és fontosságát a finn innovációs rendszerben pontosan bemutatták a korábbi évek jelentései, ezért jelen beszámoló csupán a 2009-ben bekövetkezett változásokkal, újdonságokkal foglalkozik.

2009-ben az ügynökség megújította a nemzetközi együttműködését szabályozó irányvonalát, oly módon szigorította a nyilvános kutatások finanszírozási gyakorlatának elveit, hogy az jobban ösztönözzön a nemzetközi együttműködésre, beindult a stratégiai kutatási klaszterek programjainak támogatása, megerősödött a fiatal, innovatív vállalkozások támogatására kidolgozott új finanszírozási rendszer. Ez utóbbit sikerült közelebb juttatni a kockázati tőkebefektető alapok horizontjához.

A nem műszaki jellegű tartalmak finanszírozásának aránya 40 %-ra, a szolgáltatási innovációké pedig 25 %-ra emelkedett. Az energiahatékonyság és környezetvédelem projektjei finanszírozási aránya a teljes Tekes keret 40 %-a volt.

Jelentősen megemelkedett a felhasználók összekapcsolása a támogatott KTF projekttel, megjelent a szisztematikus változást megcélzó horizontális programtípus az Innovációk a szociális és egészségügyi rendszerben elnevezésű programban.

Az innovációs rendszer értékelésének egyik legfontosabb megállapítása az volt, hogy a finn rendszer jól működik, és pl. a magánszektor átlagos termelékenységével mérve a világ élvonalába került. Nem áll fenn a lemaradás veszélye, ezért élenjáróként az innovációs

politika súlypontját a korábbinál erőteljesebben kell az „alkotó rombolás” irányába fordítani, hogy a rendelkezésre álló források a korábbinál hatékonyabban hasznosulhassanak. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a növekedési lehetőséget a nemzetközi kapcsolatok bővítésében kereső vállalkozások, legyenek azok új vagy már meglévő vállalatok – bizonyos prioritizáláson kell, hogy átessenek, ugyanakkor a korábbinál nagyobb kockázatra, bátor kísérletezésre is ösztönzést kell kapniuk.

A Tekes főigazgatója, Saarnivaara úr ezzel kapcsolatos elemző nyilatkozata ennek megvalósításhoz elengedhetetlen a határozott politikai szándék kinyilvánítása, mert a kockázat növelésével együtt jár a sikertelen kísérletek számának növekedése is. Finnországban egyelőre nem tipikus a sikertelen kísérletek elfogadása. A Tekes 2009. évi eredményeit az **5. sz. melléklet** ismerteti.

A Tekes és az innovatív kisvállalkozások

Az intézmény 2008-ban beindított, az innovatív és növekedésorientált vállalkozások kiemelt támogatását célzó új programja 2009-ben új lendületet kapott. A Spinvers Oy segítségével a programot sikerül jobban a kockázati tőkebefektető alapok látókörébe hozni. Ennek egyik eredménye az, hogy pl. a nanotechnológia területén beindult új finn vállalkozások sora kapott megfelelő tőketámogatást üzleti tevékenysége stabilizálásához, a növekedési pályára álláshoz, illetve nemzetközi kapcsolatai, piacai kialakításához és bővítéséhez.

A Tekes és az EIT

A Tekes európai együttműködésének egyik példája az EIT keretében valósult meg. Az EIT támogatja a KIC - Knowledge and Innovation Communities - együttműködést. A Tekes hozzájárult a KIC előkészítéséhez mind a három beindított témában, azaz a Tudás- és kommunikációs társadalom, az Éghajlatváltozás és a Megújuló energiák területén.

Az elsőben, azaz az ICT Laboratóriumban részt vesz az Aalto Egyetem, a VTT és a Nokia is. A labor finn egysége Espooban, Otaniemiben kap helyet.

A Tekes és a FinNode hálózat

A külföldön működő finn innovációs központok hálózatok operatív irányítását korábban a Tekes látta el. Ebben 2010. elején változás következett be. A központ munkáját részállásban, mintegy melléktevékenységként irányító Tekes helyett a jövőben a Munkaügyi és Gazdasági Minisztérium operatív irányítása alatt tevékenykedő főállású igazgató fogja irányítani a hálózatot. A Tekes kihelyezett munkatársa operatív munkáját a Tekes irányítja továbbra is, de munkatársa a FinNode igazgatójának köteles beszámolni tevékenységéről, hogy az a társintézmények esetleges párhuzamos munkáját összehangolhassa. (A témáról a közelmúltban részletes jelentés készült.)

A Tekes és a SHOK-ok

A stratégiai kutatási klaszterek kiemelt figyelmet kaptak a Tekes finanszírozásában. 2010-ben mintegy 100 M euró áll ezen klaszterek kutatási programjai rendelkezésre. A keret nem pántlikázott ugyan, azaz projekt alapon kell pályázni a támogatásért. Érvényesül azonban a téma prioritizált volta, azaz a stratégiai klaszterek projektjei bizonyos előnyt élveznek az elbírálásnál. Ez nem nehéz feladat, mert a klaszterek programjait a vállalati, egyetemi és kutató intézeti tulajdonosi kör széles szakértői bázisa készíti elő – az adott finn ágazat

közép- és hosszú távú tudásigényének megfelelő feltérképezése után. (Közel hasonló szakértői kör készíti elő általában a nemzeti kutatási programokat is.)

A klaszterek 2010 első felében lebonyolított első országos értekezlete operatívnak és segítőkésznek értékelte a Tekes hozzáállását a klaszterek kutatási programjai támogatásához. A klaszterek listáját, elérhetőségét a **6. sz. melléklet** tartalmazza.

A FinNano program

2010 első felében véget ért a Tekes öt éves, 2005-2010 közötti FinNano programja. 2010. május 4-5-én Helsinkiben rendezték meg a nanotechnológiai technológiafejlesztési program zárókonferenciáját. (A témáról részletes jelentés készült.)

Finnországban már közel 250 a nanotechnológiával foglalkozó cégek száma. A Spinvers Oy által a közelmúltban elkészített, a tématerületet felmérő jelentés előrejelzés szerint 2013-ban kb. 1,2 milliárd üzleti forgalmat fognak lebonyolítani ezen terület finn vállalatai. A finn sikerek között szerepelnek a nano-szénanyagok, mint pl. az ún. nano-szénecsövek, illetve a finnek által feltalált vegyület, az ún. „nanobimbo”. Ezek felhasználási területei átfogják a sportszereket, az akkumulátorok, napkollektorok, érintőképernyők és építőanyagok széles skáláját. A Finnországban kifejlesztett vékony membrán technológia (ALD) köré kialakult egy sikeres vállalati-kutató intézeti tudásklaszter.

A FinNano keretében az öt év alatt a nanotechnológiai fejlesztések több mint 70 millió euró támogatást kaptak. Ebből 47 millió volt a Tekes támogatási kerete. A vállalati hozzájárulás 2008-ban már meghaladta a közpénzek összegét ezekben a kutatásokban.

Finnország Kínával, a Tudományos és Technológiai Minisztériummal - MOST - 2007-ben írt alá nanotechnológiai együttműködési megállapodást. Ez az un. NAMI egyezmény volt az első EU-s bilaterális nanotechnológiai megállapodás Kínával.

2010. május 27-én pedig az 1. EU-Oroszország Innovációs Fórum záróaktusaként a finn Ipari Befektetési Vállalat és a Rusnano Egyesülés elnöke írt alá nanotechnológiai megállapodást. Az egyezmény 50 millió eurós keretet nyit meg finn és orosz vállalatok nanotechnológiai együttműködésének támogatására. Elsősorban a nanotechnológiai kutatási eredmények üzleti hasznosítása, illetve ilyen tevékenységet folytató vállalatok növekedése, terjeszkedése kaphat támogatást. (A fórumról részletes jelentés készült.)

A Tekes személyi állománya

2009-ben a Tekes személyi létszáma tovább bővült. A központi állományban, Helsinkiben 281 (2008 – 276), külföldi kvázi Tét attaséi munkakörben 16 (15) fő dolgozik. Őket egészíti ki a 14 Regionális Gazdaságfejlesztési Központban dolgozó 89 (90) fő. Így mindösszesen 2009-ben 386 (2009 – 381, 2008 - 370) fő munkatársa van az intézménynek.

A Hivatal működési költségei 2009-ben 33 (2008 – 31) millió euró volt. Irányítási struktúráját a **7. sz. melléklet** mutatja be.

FINN AKADÉMIA (www.aka.fi)

A Finn Akadémia a K+F szektor másik fő pillére, mely főként az egyetemeken folyó alapkutatást támogatja és szervezi. Az akadémia a magyar rendszertől eltérően a közigazgatás része, de a tevékenységével és az általa juttatott támogatások odaítélésével

kapcsolatos döntések jelentős részét a szakemberekből álló elnökség és a kutatási tanácsok hozzák.

2009. november 20-án fogadta el a Finn Parlament az új Akadémiai Törvényt - 922/2009. Erre azért volt szükség, mert az új egyetemi törvény miatt újra kellett definiálni az FA által az egyetemeknek nyújtott kutatási kereteket. Emellett az akadémia tanácsa is egy új külsős helyet kapott.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090922?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=suomen%20akatemia>

A törvény alapján született kormányhatározat (979/2009) négy kutatási tanácsot határoz meg. Ezek az alábbiak:

- Biotudományok és környezet
- Kultúra és társadalom
- Műszaki és természettudományok
- Egészség

<http://www.aka.fi/en-gb/A/Academy-of-Finland/Research-Councils/>

Az akadémia új tanácsát 2010 elején nevezték ki. A nevek az alábbi címen ismerhetők meg. <http://www.aka.fi/en-gb/A/Academy-of-Finland/Media-services/Newsletter/Academy-of-Finland-Newsletter-January-2010/>

Néhány adat

- Az FA 2009-ben 304 millió forint költségvetéssel gazdálkodott, ami a K+F költségvetés 16,3 %-a volt.
- 13 kutatási programot finanszíroztak
- 41 Kiválósági Központ kapott támogatást
(<http://www.aka.fi/en-gb/A/Science-in-society/Centres-of-Excellence-/Centres-of-Excellence-in-Research-in-2008-2013>)
- Az EU VII. keretprogramjából négynek adott nemzeti koordinátort
- 14 ERA-NET-ben vett részt és abból egyet koordinált
- 3 NORDIC NORIA-NET-ben volt partner
- Kiemelt partnerként működött együtt a nagyobb EU-s tagállamokkal, az északi országokkal, illetve Brazíliával, Chilével, Kínával, Indiával, Japánnal, Oroszországgal és az USA-val.
- 2009-ben 9 új akadémiai professzort neveztek ki a 2011-2015. közötti időszakra. (2009 nyarán 41 akadémiai professzori helyet finanszíroztak.)

Az FA elmúlt évi tevékenysége az alábbi címen tanulmányozható angolul:

http://www.aka.fi/Tiedostot/Tiedostot/Julkaisut/Akatemia_vks09_ENG_LR.pdf

A Finn Akadémia új stratégiája

A folyamatban lévő és előkészítés alatt álló programok jól illeszkednek az FA 2006-ban elfogadott új, 2015-ig előrettekintő stratégiájába. A stratégia kiemelt célja a tudományos kutatások minőségének növelése, a tudományos eredmények gyorsabb hasznosításának ösztönzése és a nemzetközi kutatási együttműködés fejlesztésében rejlő tartalékok kiaknázásának elősegítése.

<http://www.aka.fi/en-gb/A/Science-in-society/Research-programmes/Research-programmes-being-prepared/>

FiDiPro –Az FA igen aktívan vesz részt a 2006-ban újjára indított Finland Distinguished Professor Programme megvalósításában, azaz nemzetközi hírv tudósok finn egyetemekre, kutatóhelyekre történő „csábításában”. (<http://www.fidipro.fi/eng>)

Sajnos 2009-ben az nem volt az FA által támogatott bilaterális magyar- finn kutatási program.

ÁLLAMI MŰSZAKI KUTATÓ INTÉZET – VTT (www.vtt.fi)

A VTT 2009-ben a vártnál sikeresebb évet tudhat maga mögött. Nem teljesedtek be azok a negatív jóslatok, amelyek a gazdasági válság hatásának teljes érvényesülését jövendölték. Az intézmény szakmai színvonala, hatékony reagálása pl. az éghajlat-változási témák területén folytatott kutatásokban, a biotechnológia és számítástechnika összekapcsolása területén hoztak új sikereket. A VTT nemcsak az EU pályázataiban volt sikeres, de a stratégiai kutatási klaszterekben is kívánatos partnerként számolnak vele.

Az intézmény szervezeti felépítésében is új elem jelentkezett 2009. elején. Létrehoztak több vállalatot is.

- A VTT Expert Service Rt. a VTT szolgáltatásai értékesítésének cégszerűsítését, versenyképessége gyorsabb fejlesztését szolgálja.
- A VTT Ventures Rt. elé pedig a vállalkozási tevékenység fejlesztését tűzték ki célul.
- A VTT International Rt. feladata az, hogy egyes külföldi állomáshelyeken, ahol az intézmény számára fontos - feltérképezze az elérhető állami támogatásokat, illetve ehhez önálló jogi személyiségként jelenhessenek meg. Jelenleg még csak Koreában valósul meg ilyen tevékenységük.

A VTT-nek 2009-ben hat külföldi állomáshelyen volt saját képviselője. Ezek többsége a FinNode hálózat keretében működött – egyedi, ország specifikus profilírozással. Az USA-ban, a Szilikon völgyben az ICT tudás értékesítése és a kaliforniai csúcseyetemekkel való kapcsolattartás, Kínában, Sanghajban elsősorban a közlekedési eszközök gyártása és az energiaipar, Szentpéterváron finn vállalati projektek előkészítésében kapnak fontos szerepet. Emellett Dél-Koreában, Szöulban az ETRI elektronikai kutató intézettel közös projektek generálása a kiemelt feladat. Brüsszelben az EARTO mellett működve az EU projekt-együttműködés a legfontosabb célfeladat.

A VTT részvényesként részt vesz mind a hat stratégiai kutatási klaszterben – fontos szerepet vállalva ezek vezetésében, illetve kutatási programjai kidolgozásában is. Igen szoros a kapcsolata a finn egyetemekkel is, és a Finn Akadémia három tudásközpontjában is fontos szerepet kapott. Tevékenységét jelentősen meghatározza, hogy több mint 301 nemzeti technológia-fejlesztési projektben vesz részt. Emellett olyan fontos kutatási konzorciumok tagja, mint a Finn Nanocellulóz Központ, a Finn Molekulatudományi Intézet, vagy az Oului PrintoCent innovációs program.

A VTT tevékenysége 2009-ben is nagyon sikeres volt. Elmúlt évi forgalma meghaladta a 269 (2008 - 247,3) millió eurót. Az állami költségvetésből 85 millió eurót (31 %) kapott. Egyéb bevétele 184 millió euró lett (69 %), amiből 37 millió volt (15 %), a nemzetközi bevétel. Érdekességképpen:

- 2009-ban kb. 6500 ügyfele volt, közöttük 3500 finn és 600 külföldi vállalat.
- A VTT Ventures Rt. 18 saját technológián alapuló vállalatnak volt részvényese.

- 1 826, amelyekből összesen 1 091 tudományos publikációja született. Ezeket 511 (2008-ban csak 417) cikkük egészítette ki.

A VTT programjait, kutatói állományát, működési filozófiáját részletesen a www.vtt.fi honlapon lehet angolul is megismerni.

SITRA – NEMZETI INNOVÁCIÓS ALAP (www.sitra.fi)

A SITRA közvetlenül a Parlament alá tartozik, annak TÉT munkáját az állandó Stratégiai Tervezőbizottságon (Committee for the Future) keresztül segíti. Feladatait, célkitűzéseit jól mutatják be a korábbi évek beszámolóí. A jelenlegi, részben módosult hangsúlyokat a honlapján angol nyelven lehet tanulmányozni.

A Mikko Kosonen vezette SITRA 2009-ben pontosította egyébként Finnországban széles körben sikeresnek ítélt stratégiáját és működési modelljét. A már korábban felvett, módosított irány a társadalmi kérdésekre történő olyan megoldás-keresés, amellyel elősegíthető az államgépezet hatékonyabb működése, a nemzetgazdaság fejlődésének, nemzetközi versenyképességének erősítése, a népjólét emelése. A SITRA egyfajta látónki, úttörő és jólétkeremtő változásokat generálója szerepre vállalkozik.

Ezt szolgálják új programjai is.

- **Kunta (Település) 2009-2013** elnevezésű programjának egyik célja az, hogy olyan települési szolgáltatás-fejlesztési modelleket dolgozzanak ki, amelyek megfelelnek a jövő újabb kihívásainak. Ezek között a lakosság átlagos életkorának növekedése, a területi specializálódások és a munkaerőhiány okozta problémák szerepelnek előkelő helyen. A fejlődés elengedhetetlen feltétele az, hogy az adott települések lakossága a jövőben még jobb, és a korábbinál sokkal szervezettebben kialakított szolgáltatásokat vehessenek igénybe. A Szolgáltató központok projekt nagy érdeklődést váltott ki az önkormányzatok körében.
- A **Low2No – Energiahatékony épített környezet** program hatékony válasz az éghajlatváltozás teremtette kihívásokra. A projekt komoly nemzetközi visszhangot váltott ki.
- A **finn sikerek titka** nevű program azt a célt szolgálja, hogy elősegítse a folyamatban lévő társadalmi-gazdasági változások jobb társadalmi megértését, és ráirányítsa a döntéshozók figyelmét a szükséges változtatásokra.

A SITRA-t 2009. szeptember 3-án meglátogatta Bajnai Gordon magyar miniszterelnök, aki magyarországi látogatásra és előadásra kérte fel annak elnökét. A meghívás konkrét részleteit az intézményt 2009. december 11-én meglátogató NFGM miniszter, Varga István egyeztetette Kosonen úrral. Varga miniszter úr látogatása során Kosonen úr hangsúlyozta, hogy a SITRA államigazgatástól való függetlensége igen fontos ahhoz, hogy a pártpolitikai erőtér torzító hatásai nélkül vizsgálhassák a finn társadalom fejlesztésének közép és hosszabb távú érdekeit, igényeit és lehetőségeit

A SITRA elnöke Magyarországon

2010. január 29-én Mikko Kosonen Magyarországra látogatott, ahol az NFGM szervezésében előadást tartott, majd konzultációt folytatott a magyar tudománypolitika vezető személyiségeivel. Emellett találkozott Pálincás Józseffel, az MTA elnökével is.

A FINNEK AZ EU VII. KTF KERETPROGRAMJÁBAN (2007-2013)

2009 végéig 4.118 finn KTF pályázatot adtak be az EU VII. keretprogramjában. 712 projektben 960 finn résztvevő nyert el támogatást. A projektekből 136-nak volt finn koordinátora. (Az EU statisztika szerint 2009 őszéig mindösszesen 6.900 projekt és 41.000 résztvevő nyert el támogatást.) A finn pályázatok sikerességi mutatója 23,31 % volt, ami meghaladta az EU országok 21,68 %-os átlagát. A finnek koordináltra projektek sikerességi mutatója csekély mértékben visszaesett, csak 21,28 % lett, ami valamivel ugyancsak meghaladja az átlagos 21,03 %-ot.

A sikeresnek elbíralt pályázatok alapján elkészített előzetes becslés szerint mintegy 365 millió euró támogatást (2,52 %) kaphatnak a finn projektek. Ez átlagban 371.000 euró/pályázatot jelent. (2008-ban 201 millió, a teljes keret 2,53 %-a volt a finnek által elnyert összeg.) A finn részvételű projektek össz-volumene kb. 6,9 milliárd euró. 2009. október végéig 632 finn résztvevő, 439 projekt jutott el a szerződészkötés szakaszába. Az aláírt szerződések a vonatkozó programok 4,1 milliárdos totál keretéből 227 millió eurót juttattak a finn résztvevőknek. A projektek közül az idáig 103 volt finnek által koordinált.

A finn részvétellel megvalósuló projektek közül a legnépszerűbb témák az ICT, az egészségkutatás és a nano tudományok és technológiák voltak. A **8. sz. melléklet** sorolja fel a már szerződött finn projekteket.

FINNORSZÁG NEMZETKÖZI TÉT EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Kulturális egyezmények

Finnország 33 országgal írt alá Kulturális Egyezményt. Emellett további hat országgal került aláírásra ún. Memorandum of Understanding. A megállapodások tág értelemben kezelik a kultúra fogalmát, abba beleértik a tudományt és a kutatást is. A kulturális egyezményeket az Oktatási Minisztérium felügyeli, és esetenként a csereprogramoknak része lehet tudományos kutatási programok támogatása is.

TÉT megállapodások

A finnek csak néhány, különleges finn érdekeket tükröző szempontok alapján kiválasztott országgal folytatnak államközi TÉT szerződések keretében megvalósított együttműködést.

- Az USA-val 1995-ben írtak alá TÉT egyezményt.
- Kínával 1986 óta van megállapodás. Ennek megerősítését is szolgálta a finn gazdasági miniszter 2008. eleji, és 2009. áprilisi, majd a finn miniszterelnök 2009. áprilisi kínai látogatása. Ez utóbbinak egyik konkrét eredménye a Digieocity közös projekt útjára indítása volt. További kiemelt együttműködési terület a nanotechnológia témaköre. Finnország Kínával, a Tudományos és Technológiai Minisztériummal - MOST - 2007-ben írt alá nanotechnológiai együttműködési megállapodást. Ez az ún. NAMI egyezmény volt az első EU-s bilaterális nanotechnológiai megállapodás Kínával.
- Dél-Koreával 1989-ben, Japánnal 1997-ben, Indiával pedig 2008-ban írtak alá államközi TÉT egyezményt.
- Oroszországgal 1992-ben írtak alá általános TÉT együttműködési megállapodást. Ennek egyik legújabb részmegállapodása az 1. EU-Oroszország Innovációs Fórum záróaktusaként született meg. 2010. május 27-én Lappeenranta-ban a finn Ipari Befektetési Vállalat és a Rusnano Egyesülés elnöke írt alá nanotechnológiai megállapodást. Az egyezmény 50 millió eurós keretet nyit meg finn és orosz

vállalatok nanotechnológiai együttműködésének támogatására. Elsősorban a nanotechnológiai kutatási eredmények üzleti hasznosítása, illetve ilyen tevékenységet folytató vállalatok növekedése, terjeszkedése kaphat támogatást.

- A fentiek mellett a finn MGM elődje 1995-ben Vietnammal, 1999-ben Ukrajnával, 2001-ben pedig Izraellel kötött általános jellegű TÉT megállapodásokat.

A MAGYAR-FINN TÉT KAPCSOLATOK

- **Finn Akadémia**

Az MTA és a Finn Akadémia bilaterális egyezményének felmondásával megnehezült a bilaterális tudományos együttműködés. 2009-ben nem is támogatott az FA ilyen projekteket. Az együttműködés az EU programjaiban, illetve egyéb multilaterális nemzetközi tudományos együttműködések keretében valósult meg.

- **CIMO**

Az NKTH-CIMO megállapodás, amely ösztöndíjasok cseréjét lett volna hivatott egyezményesen szervezett keretek között biztosítani a CIMO kérésére formailag szünetel, gyakorlatilag azonban hatályon kívül került.

- **Egyetemi kapcsolatok**

Egy sor magyar egyetemnek van intézményközi megállapodása finn egyetemekkel. Ezek keretében közös kutatási programok megvalósítására is sor kerül. Bővül a kutatócsere és – köszönhetően az EU programjainak is – szép számmal tanulnak egy-két szemeszteres cserediákként magyarok Finnországban és finn diákok magyar egyetemeken.

- **VTT**

Tudományos jelentőségét tekintve rendkívül fontos a VTT és a magyar kutatók közötti együttműködés. A VTT több magyarországi kutatóhellyel áll rendszeres kapcsolatban, és fogad magyar kutatókat az együttműködés keretében.

- Az ERA NETI-ben megvalósuló finn-magyar együttműködés az alábbi programokat érinti:
 - ERA-Chemistry
 - ERA.Net RUS
 - PATHOGENOMICS
 - PrioMedChild
 - WoodWisDom-Net

Összefoglalva: a magyar-finn TÉT kapcsolatok sokrétűek. Alapjuk az EU keretprogramjai, illetve az olyan egyéb sokoldalú nemzetközi tudományos együttműködések, mint a CERN, ETI, COST vagy EUREKA. Ezeket egészítik ki – még távolról sem kielégítő mértékben – az egyetemek és kutató intézetek intézményes vagy projekt alapú együttműködései. Ezeknek a Kulturális Egyezmény biztosít keretet.

MAGAS SZINTŰ LÁTOGATÁSOK

2009. szeptember 2-3-án Bajnai Gordon miniszterelnök tett rövid látogatást Finnországban. A látogatás célja az volt, hogy ismertesse a gazdasági stabilizációs intézkedések eredményeit. Emellett a miniszterelnök a nagykövetségen előadást tartott a legnagyobb magyarországi finn befektetők képviselőinek. Meglátogatta a Nemzeti Innovációs Alapot, a SITRA-t is, amelynek elnökét meghívta Magyarországra. Mikko Kosonen úr a meghívás alapján 2010. január 29-én tartott előadást Budapesten a Kutatási és Tudománypolitikai Tanács tagjainak.

2009. december 12-13-án Varga István, a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter látogatott Finnországba. A kíséretének tagja volt dr. Csopaki Gyula, az NKTH elnöke is. A delegáció elsősorban a finn innovációs rendszerrel ismerkedett, de megbeszélést folytatott a Finn Iparszövetség elnökével, illetve a FINNVERA Állami Exporthitel- és Garancia Bank vezérigazgatójával is. Ellátogatott Lahti városába, ahol megismerkedett a Cleantech Klaszter tevékenységével is. Ez utóbbi látogatás eredményeképpen történtek lépések annak érdekében, hogy a finn klaszter nemzetközi projektjeibe magyar vállalatok is bekapcsolódhassanak, szorosabb együttműködés alakulhasson ki a zöld technológiák témakörében finn és magyar vállalatok között.

Sajnos pozíciója megszűnése miatt elmaradt a már készre szervezett látogatás, amelynek során a magyar technológiai miniszter, Molnár Károly ismerkedhetett volna a finn innovációs rendszerrel és néhány finn vállalattal.

TÉT KAPCSOLATÉPÍTŐ TEVÉKENYSÉG

A beszámolási időszak kapcsolatépítő tevékenységének kiemelt programja volt a turkui biotechnológiai szeminárium. (Turku, 2010. március 12.) A március 15-i nemzeti ünnep Turku városában történő programját a korábban szokásos gazdasági szeminárium mellett, amelyen ez úttal is ismertetésre került a magyar tudománypolitikai rendszer is – saját kezdeményezésre megrendezésre került egy tudományos szeminárium. A turkui BioCity Biotechnológiai Központ és a szegedi Bay Zoltán Biotechnológiai Központ szakmai és tudományos kapcsolatépítésének elősegítése céljából szervezett szemináriumon három magyar szakember is részt vett. A helyi költségek egészét, de még a kiutaztatás költségeinek egy részét is sikerült finn forrásokból előteremteni. A rendezvény jelentős érdeme volt, hogy a két intézmény szakmai kapcsolatainak intézményesítése mellett lehetőség adott a tudományos eredmények gazdasági hasznosításában szerzett gazdag finn tapasztalatok megismerésére is. Az egyik magyar előadó, dr. Molnár István, a Dél-alföldi Regionális Innovációs Ügynökség igazgatója pedig a magyarországi tapasztalatokat, lehetőségeket ismertette.

A Tét attasé szoros munkakapcsolatot ápol a Tét terület valamennyi fontosabb intézményével. Ennek is köszönhető, hogy Varga István NFGM miniszter általam szervezett programját a finnek is kiemelkedően lényegre törőnek értékelték.

A magas szintű munkakapcsolat azt is lehetővé tette, hogy a finnországi fizetős nemzetközi rendezvényeken általában meghívottként, vagy mint pl. az EU-Oroszország Innovációs Fórumon is lényeges kedvezményrel vehettem részt.

Fontos munkakapcsolatban állok a Tekes vezetőivel és programigazgatóival, a VTT igazgatóival, a fontosabb egyetemek nemzetközi és kutatási igazgatóival, az Oktatási Minisztérium és a Munkaügyi és Gazdasági Minisztérium tudományért és innovációért felelős vezetőivel, a Finn Akadémia nemzetközi igazgatójával, a Finn Iparszövetség innovációs igazgatójával, és a technológiai Iparszövetség vezetőjével, a találmányi Alap igazgatójával, a Regionális Gazdaságfejlesztési Központok vezetőivel, számos vállalat innovációs vezetőjével.

A külgazdasági feladatokból adódó rendezvényeket, gazdasági és befektetési szemináriumokat minden esetben kihasználom arra, hogy a magyar innovációs rendszert is bemutassam.

A TÉT-KGA POZÍCIÓ HELYZETÉRTÉKELÉSE

A helsinki TÉT-KGA attasé az egyetlen ún. hibrid pozíció, amely összekapcsolja a TÉT attasé és a külgazdasági attasé munkakörét. Ez számos esetben lehetővé teszi a szakmai kapcsolatokban rejlő potenciál fokozottabb kihasználását. Erre jó példa volt Varga miniszter úr látogatása, ahol jól össze lehetett ötvözni a gazdasági kérdéseket és az innovációs témaköröket. Az összevont pozíció azonban nagyon nagy adminisztrációs feladattömeget kénytelen teljesíteni. Az NFGM által elvárt összes rendszeres és alkalmi jelentés mellett az ITDH time sheetje, országismertetője és kb. 100 vállalat alkalmi kéréseinek teljesítése nagyon sok időt vesz igénybe. A vállalati megkeresések válaszaihoz szükséges adminisztratív jellegű adatgyűjtést egy titkárnő, vagy egy helyi alkalmazott is kiválóan el tudná végezni. Utóbbit betervezte az NFGM, de a nagykövet megakadályozta a helyi alkalmazott felvételét.

A nagykövet valamennyi érdemi jelentésemet látja, az operatív ügyekben pedig diplomata értekezleten kap tájékoztatást. Valamennyi utasítását igyekszem soron kívül teljesíteni.

Javaslat: Helsinkiben heteken belül nagykövetváltásra kerül sor. Igen fontosnak tartanám, hogy az NGM, az ITDH, az NKTH és a KüM a TÉT-KG attasé pozíciójának operatív működtetésével kapcsolatos, közösen egyeztetett elképzeléséhez nyerje meg a jövőző nagykövet támogatását.

Köszönet: Az elmúlt év során a TÉT attasé sok segítséget kapott az NKTH-tól, személy szerint Vass Ilona elnökhelyettestől, Kovács Ildikó főosztályvezetőtől és Erdélyi Árpád attaséi referenstől. Varga miniszter úr programja előkészítése és lebonyolítása kapcsán pedig köszönet illeti meg dr. Csapaki Gyula elnököt, Győr Miklós osztályvezetőt és a bilaterális témákat menedzselő Judák Pétert.

Köszönettel tartozom a KüM TÉT és KGA ügyeket felügyelő főosztályvezetőjének, Takács Istvánnak és az operatív munkát hatékonyan segítő Pánczél Máriának is.

Ugyancsak köszönettel tartozom a BayBio vezetőinek és munkatársainak a turkui szeminárium megrendezésének segítségével, a részvételét illetve mindazon egyetemi, kutató intézeti és MTA-s kollégáknak, akik munkámat az elmúlt évben segítették.

Helsinki, 2010. június 14.

Jelinkó Árpád
TÉT-KG Attasé